

## Små glimt fra livet i Mastdalen fortalt av Sonja til T. Aulebo :



Våningshuset på Mastdalen i dag. Nå nyttet til fritidsbolig.

Foto: T.Au

Nils f. 14/10 1874 g. i Amerika (emigrerte i 1893) Det fortelles at Nils kom hjem fra skogen en dag hvor han hadde gjett kuene, og han kunne fortelle at han hadde sett den store grisen på Geitebua ! Folk på gården forstod imidlertid at det egentlig var bamsen selv han hadde møtt i gjeterskogen. Nils tidligere opplevelse ved synet av en storgris oppe på Geitebua var kan hende et sterkt inntrykk som satt i guttekroppen?

Gamlestua på Mastalen er borte nå. Stua lå omtrent der den røde hytta nå ligger.

Kunstneren Torleif Haugen budde i en av hyttene i Mastdalen og arbeidet i skogen. Bestefar spurte om han ville male et bilde av Mastdalen i 1923. Torleif Haugen døde i 1989 85 år gammel. Han debuterte på høstutstillingen i 1936. Han deltok i mange utstillinger særlig i Oslo kunstforening og hadde flere separatutstillinger blant annet i Ibsenhuset (sist i 1986) Maleriet av det lille bruket er ennå i familiens eie. Med ryggen vendt mot Stuveruddalen og husa i forkant i bildet ser vi utover Mastdalbukta og Norsjø. (Foto: tatt motsatt vei – Med ryggen mot Norsjø.)

Den gang min far var barn, var det vanlig med risengrynsgrøt med fløtegrøtrand til julekvelden. Hadde dem ku som var høstbært (mye fløte i melka) blei det bare fløtegrøt. En gang hadde faren min funnet mye hasselnøtter som han hadde spart på til jul. Men da de skulle hentes fram viste det seg at rotta hadde knekt hver eneste nøtt - det var bare skalla igjen.

Det var vanlig å gå på ski over isen for å handle på butikken i Helgen (råka frøys til mellom hver gang båtene passerte. Men når isen lå til meins (isen var dårlig), var det vanlig å gå til Skotfoss for å handle (- før det blei butikk i Dalsbygda)

En kar som "tok livet som det kom" hadde hatt tilhold i Mastdalen noen dager. Men, av jordisk gods eide han heller lite, og som betaling for kost og losji inngraverte han derfor bakpå lommeuret til bestefar. Dette var håndtverk han kunne!

Når det var flom om høsten, blei det fiska med flissil (sil fletta av flis/spon) oppunder Fossebakke, der stod ørreten i en kulp og kom ikke lengre opp. Da den gamle tømmerstallen skulle bygges (er revet) og da stedet var bestemt, kom de på at da ville gravhaugen bli liggende under, så stallen ble satt opp litt unna den.

Bak låven var det fotefar etter bjørn fortalte bestefar, men det var før århundreskiftet en gang. Bestefar fortalte også i følge tanta at han satt ved Kringletjern og hørte bjørnen i lia på motsatt side av tjernet.

I 1927 var det storflom! I Mastdalen reiste hele grisehuset og grisen fulgte med vannmassene utover i bekken. Elver og bekker gikk store! De trodde ikke at grisen ville overleve den ville seilassen, men jammen krabba han på i land lenger nede ved stranda!

Uforklarlige ting: En av skogsarbeiderne hørte det ble kjørt tømmerlass på et uvanlig tidspunkt av døgnet. Han spurte da tømmerkjøreren neste da. Men nei, han hadde ikke vært ute og kjørt så seint! - Ei dame i hvitt skaut kom gående oppover mot huset. Dame i hvit kjole sett i hagen - Sett av to personer som var borte ved Sandvik-landet og fiska.

Fra krigens dager: Rottenikken lå natta over i skålen på noe høy som var der. Ei av tuppene hadde gjømt egga sine som ingen visste om i høyet. Da faren min (tante til SM forteller) kom for å spørre om Rottenikken ville ha kaffe på morgenen, var han allerede reist. Bare de tomme eggeskalla lå tilbake. Han hadde slurpa i seg egga rå!

Det blei båret ørretyngel fra Mastdalen til Ormetjern sist på 1940-tallet av Andreas Brenne, Ø.Valebø. SM: Jeg hadde ingen jevnaldrene lekekamerater før i 4-årsalderen, men Diana var min venn.

En harehund som visstnok var Løvenskiolds, men som var hos oss i Mastdalen. Hun knurra dersom fremmede tok på meg, enda så snill hun egentlig var. Til vanlig stod hun bundet, men en gang var hun kommet løs og ville til skogs etter harepus. Dit ville hun ha meg med. Jeg fulgte villig etter på stien innover skogen. Ormegraset stod over hodet på meg så lita var jeg. Det gikk nokså smått framover, men Diana kom tilbake flere ganger for å se om jeg fulgte med. Slik gikk det inntil jeg satte beinet fast i ei rot. Jeg begynte å skrike og foreldrene mine kom springende. Vi fikk kjeft begge to! Kua Gullrei hekta kroken av grinda med hornet sitt, og tok og hivde meg opp i lufta to ganger til jeg falt ned på bakken. Jeg ville være med mor når hun skulle følge kuene på beite et stykke vei oppover i skogen. Skrikinga mi hadde sikkert irritert den litt eldre telemarkskua. Hun forsto at den ungen trang juling. Og mere skriking blei det!

Under krigen satt faren min og onkel oppi Trollbuknatten og lytta på London. Radioen lå gjemt der.

*(Trollbuknatten har rester etter en bygdeborg)*

I Kvernhusbekken stod en gang ei mølle. "Den som eier en Kvern, har megen herlighet" Folk fra Mastdalen/Sandvika og Geitebua rodde til Kvernfoss Mølle i Fjærekilen (bygget i 1905) for å få malt kornet der.



Mastdalsbukta med utsyn mot øya Munken.

Senere brukte man motorbåt. 1944-1947 Jørgen og Kristine K. Lunde, Ø. Valebø - barn: Oddvar, Torbjørn og Ingrid flytter til Osdalen i Ø. Valebø Fra Mastdalen på 1940-tallet (SM): På ljustubben (nyslått eng og grasstubben var tøka) med treski glei det bra midtsommers i de bratte jordene i Mastdalen.

Ved å sette sammen to treski til "kjelke" leika vi oss i stor fart. Da onkel Bent var gutt laga han små båter som skulle ligne best mulig på telemarksbåtene; Viktoria, Inland, Gvarv og Norsjø. Til motor var det urverk fra gamle vekkerklokker, tilsatt propell. men, vasdraget de ferdes på, var bekkene i Mastdalen.

Onkel laga også stubbeslede med tilhørende dubbe (eldre ord for "geit" d.v.s. bakerste slede under tømmerlasset, hang etter "bukken", der lendet var flatt). Den var nærmest i

kjelke størrelse, så en kunne sitte på den. Han hadde nok studert den slags kjøredninger nøye. Den var egentlig tro kopi av de som tømmerkjørerne brukte etter hesten. Under tremeiene hadde han festa tønneband slik at de glei lett på snøen. Den var laga så solid at også neste generasjon kunne leke med den - da bodde vi på Geitebua..

Tante kunne fortelle at "Elg-Johansen" hadde bodd som skogsarbeider i hytta på Mastdalen.

Noen stedsnavn: Bjørnemyr Brukåsa Eikhommen - høyde med skogholt Geiteburyggen Grauteknatten Harefjell Heibrua Heia Kastbakken Korpefjeld Kjerrilholet (grava til høvdingen - sagn) Lindkåsa Presten (i fjellet ved Mastdalen) Reinsfjell Skillvegen Stoa Stuveruddalen Torkildskås Trollbukta Trollbudalen Vælven Ålbrodalsbækken